

GEMİ YAPIMI ALANI

AMAÇ

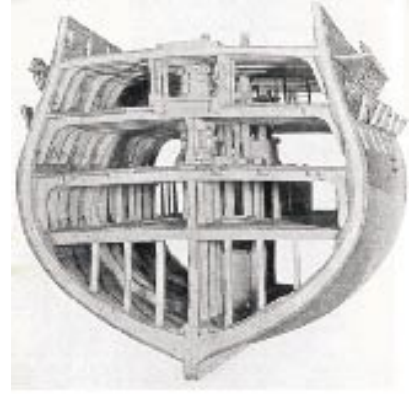
Bu öğrenme faaliyeti sonunda uluslararası kurallara göre çeşitli kuruluşların kontrolünde gemi yapımı alanındaki meslekleri tanıyabileceksiniz.

A. ALANIN MEVCUT DURUMU ve GELECEĞİ

Bu alan reel sektörde, ağır sanayi kimliğine sahip gemi inşa sanayi; desteklendiği ve geliştirildiği bütün ülkelerde önemli bir istihdam potansiyeli yaratan, emeği yoğun bir sektördür.

Bu sektörde, ülke ekonomisini, gemi inşa sanayi ve teknolojisine yüzer araçların inşaatı, sevk ve yönetimi ile bunlarda kullanılan her çeşit makine ve cihazların ve diğer teknik araçların kullanılmasını, bakım ve onarımını hedefleyen ve bu hedeflere ulaşabilmek amacı ile;

- Döviz kazandıran,
- Beraberinde yan sanayiye sürükleyen,
- Yabancı sermayeyi davet eden,
- Teknoloji transferini cezbeden,
- Ülke savunmasına hizmeti nedeniyle stratejik önem taşıyan,
- Deniz Ticaret Filosunu destekleyen,
- Diğer sektörlerle nazaran yan sanayi ile birlikte 1'e 6 oranında istihdam sağlayan emeği yoğun bir sektördür.

Türk Gemi İnşa Sanayinde tersanelerimiz yılda;

- 7,5 Milyon DWT¹⁴ bakım onarım ,
- 1 Milyon DWT'luk yeni gemi inşa ,
- 400 bin ton çelik işleme ve tek parçada 35 bin DWT kadar yeni gemi inşa imkân ve kabiliyetine sahiptir.

Tuzla'da, eni 80 metre, boyu 355 metre ve 300.000 DWT'luk gemi havuzlama imkânı bulunan dünyanın en büyük yüzer havuzuna sahip tersanelerimiz, çeşitli büyüklüklerde 10 adet yüzer havuz ile hizmet vermektedir. 1 adet kuru havuz inşaatı ise devam etmektedir. 2001 yılında ortalama % 25 kapasite ile faaliyetlerini sürdüren tersanelerimizin tam kapasite ile çalışmaları hâlinde yılda;

- Yeni gemi inşa faaliyetleri ile bir buçuk milyar dolar,
- Bakım onarım faaliyetleri ile bir milyar dolar döviz girdisi,
- Doğrudan 25 000 kişiye iş, dolaylı olarak 80 000 kişiye aş imkânı,
- Ortalama 500 civarında yan sanayi iş kolunda yaratılan istihdam ve yarattığı diğer katma değerlerle Türk ekonomisine küçümsenmeyecek katkılar sağlayacaktır.

Gemi sanayimiz, küçük tonajlı kimyasal tanker inşasında Avrupa'da birinci sırada yer almaktadır.

Tersanelerimizde;

- Epoksi ve kromnikel tanklı petrol ve ürün tankerleri,
- Ağır yük gemileri,
- Çok amaçlı konteynır gemileri,
- Balıkçı gemileri,
- Araştırma gemileri,
- Römorkörler,
- 60–70 metrelik mega yatlar ve gezinti tekneleri,
- Petrol platformları, tadilat ve konversiyonları,
- Supply botlar,
- Off-Shore botları yapılmaktadır.

Ülkemizin geleceği açısından denizcilik en gözde ve ümit veren meslekler arasındadır.

3. İş Piyasasındaki Yeri ve Önemi

Ekonominin tüm katmanlarını yerine getiren ve son yıllarda dünya ülkelerinde kendinden övgü ve gıpta ile söz ettiren Türk Gemi İnşa Sanayisinde; üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin dış ticaretinin %85'i deniz yoluyla yapılırken, iç ticaretimizin çok büyük kısmı kara yoluyla gerçekleşmektedir.

Yatırım, üretim, ihracat ve istihdam gibi ekonominin en önemli katmanlarını yerine getiren tersanelerimiz Türkiye ekonomisine küçümsenmeyecek katkılarda bulunmaktadır.

2004 yılı itibarıyla 1,2 milyar dolarlık bir döviz kazancı sağlanmış olup 10.000 dwt'luk (deadweight tonnage) bir kimyasal tanker inşasında devlete ortalama %24 oranında katma değer kazandırmaktadır.

Gemi inşa ve bakım onarımda, ülkemizin coğrafi konumu ile komşu ülkelerin imkân ve kabiliyetleri değerlendirildiğinde;

Ege ve Akdeniz bölgelerinde;

- Yunanistan tersanelerinin birçoğunun kapandığı,
- Malta tersanelerinin, ihtiyaca cevap vermediği görülmektedir. Maliyetlerde artış, kalitede gerileme olduğu gözlenmektedir.
- Orta Doğu ve Afrika kıyılarında tersanecilik gelişmemiştir.
- İtalyan tersaneleri büyük tonajlı gemi inşaları ve mega yat inşalarına yönelmiştir.
- Bu durumda Akdeniz'de sadece İspanyol tersaneleri rakibimiz olarak varlıklarını sürdürmektedir. Ancak maliyet artışları bu tersaneleri de etkilemektedir.

Bu projeksiyona göre;

- Yunanistan'ın sahip olduğu gemilerin bakım onarım ihtiyaçları ile yeni gemi inşa talepleri,
- Suriye ve İsrail'in yeni gemi talepleri,
- Süveyş Kanalı'nı kullanan gemilerin bakım onarım ihtiyaçları,
- Cezayir'in açık deniz balıkçı gemileri ile diğer büyük tonajlı gemi talepleri,
- Libya'nın balıkçı gemi talepleri,

- Bakü-Ceyhan boru hattının Akdeniz ayağında faaliyet gösterecek gemilerin bakım onarım taleplerini dile getirmektedirler.

Karadeniz Bölgesi incelendiğinde ise;

Bulgaristan, Romanya, Ukrayna, Rusya ve Gürcistan tersanelerinin rekabet edebilirlikleri önemli ölçüde zayıflamıştır.

Türkiye özel sektör tersaneleri AB ülkeleri ile olduğu gibi Karadeniz bölgesinde kurulu tersanelerle de kalite ve fiyat politikaları yönünden rekabet edebilecek güçtedir.

Bu çerçeveden bakıldığında;

- Ukrayna, Rusya ve Türk Cumhuriyetleri'nin başta nehir tipi gemi talepleri olmak üzere her tip gemi inşa ve bakım onarım ihtiyaçları,
- Samsun, Trabzon limanlarındaki çeşitli taşımacılık faaliyetlerini gerçekleştiren gemilerin bakım onarım talepleri,
- Karadeniz deki balıkçılık faaliyetleri,
- AB üyesi ülkelerin ihtiyaçları,
- Türk ticaret filosunun talepleri ciddi bir pazar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kurulma çalışmaları başlatılmış tersanelerin bazıları şunlardır:

- Karadeniz Ereğli tersane bölgesi,
- Ünye tersanesi,
- Samsun tersane bölgesi,
- Trabzon/çam burnu mevki tersane bölgesi
- Rize veya Giresun tersanesi
- Yalova tersane bölgesi,
- Ege tersane bölgesi,

Uluslararası kurallara göre çeşitli önemli kuruluşlarının kontrolünde inşa edilmektedir.

Bu verilerden anlaşılacağı üzere, meslekte iş bulma imkânı çok geniştir.

4. Alanla İlgili Uluslararası Yasalar

Dünya denizcilik standartlarını oluşturan Uluslararası Denizcilik Örgütü¹⁵ (IMO), alanla ilgili uluslararası yasaları düzenlemiştir. Denizde güvenliği sağlamak için SOLAS 74 ve 95 değişiklikleriyle gemi adamı standartları oluşturulmuştur. Uluslararası Güvenlik Yönetimi Kuralları (ISM) düzenlemeleri, deniz kirliliğini önleyici kurallar (MARPOL) oluşturulmuştur. Konuyla ilgili ulusal veya uluslararası kurallardan bazıları aşağıya listelenmiştir:

- a) Klâs kuruluşları ve loydlar
- b) SOLAS 74 (Uluslararası Denizde Can Güvenliği Sözleşmesi)
- c) Deniz iş kanunu (RG:29.04.1967-12588 Kanun No:854)

B.ALANIN KAPSADIĞI MESLEKLER

- Gemi İnşa Teknisyenliği.

GEMİ İNŞA TEKNİSYENİ

Tanımı

Gemi inşa teknisyeni, belirli bir süre içerisinde tasarım, üretim, çizim, montaj, bakım onarım ve kalite kontrol görevlerini hazırlayıp uygulayan nitelikli elaman-
dır. Büyük tonajlı yük ve yolcu gemileri, tanker ve benzerlerinin yapımı ve montajından başlayıp kullanıma hazır hale getirilmesine kadar olan işlemlerde mühendis ve teknikerlere yardımcı olan ki-
şidir.

Görevleri

Meslek ve Eğitim Standartları doğrultusunda aşağıdaki iş ve görevler yerine getirilir:

- İş organizasyonu yapmak.
- Proje tasarım-çizimi yapmak.
- Temel tesviye işlemlerini yapmak.
- Kaynakla birleştirme işlemlerini yapmak.
- Gemi montaj işlemlerini yapmak.
- Elektrik sistemlerinin montaj ve bakımını yapmak.
- Boya ve raspa işlemlerini yapmak.
- Kalite kontrol işlemlerini yapmak.
- Gemi sertifika ve üretim kataloglarının hazırlanma işlemlerini yapmak.
- Bakım onarım işlemlerini yapmak.

C. MESLEK ELEMANLARINDA ARANAN ÖZEL- LİKLER

Gemi inşa teknisyeni olmak isteyenlerin;

- Meslekî yabancı dili çok iyi kullanabilir düzeyde olmaları gerekir.
- Sağlık raporu ile (Görme ve işitme duyu organları işlevlerini tam olarak yerine getirir durumda olmalı, el ve parmaklarını ustalıkla kullanabilmeli, yaratıcı ve titiz olmalı, beden ve ruhsal olarak sağlıklı olmalı) “gemi inşa teknisyeni olur”. belgesine sahip olmalıdır.
- Göz ve ellerini eş güdümlü kullanabilme yeteneğine sahip olmalıdır.
- Çevreye karşı duyarlı ve iş ahlâkına sadık olmalıdır.
- Sorumluluk duygusuna ve yeterli teknik bilgiye sahip olabilmelidir.

Ayrıca;

- Üst düzeyde genel yeteneğe ve sayısal düşünme ve çizim yeteneğine sahip,
- Şekil ve uzay ilişkilerini algılayabilen,
- El becerisi gelişmiş, ince ayrıntıları algılayan,
- Yönergeye uyabilen,
- Mekanik yeteneğe sahip,
- Matematik ve fiziğe ilgi duyan ve bu alanlarda başarılı,
- İş güvenliği ilkelerine uyan meslekî eğitim almış kişiler olmalıdır.

D. ÇALIŞMA ORTAMI VE KOŞULLARI

Gemi inşa teknisyeni, kamuya ve özel sektöre ait açık havada tersanelerde çalışabileceği gibi, büro ortamında da çalışabilir. Genellikle işini ayakta yapar. Çalışma ortamı nemli, gürültülü, kirli, titreşimli, tozlu olabilir. İşlerinde yakıcı maddeler, patlayıcı maddeler, zehirli maddeler, elektrik çarpması, kesici aletler ve makinelerden kaynaklanacak iş kazaları ile karşılaşılabilir. Tam gün ve hafta sonu çalışması gerekebilir. Çalışırken meslektaşlarıyla, işçilerle, gemi inşaat mühendisleriyle iletişim hâlinindedir.

Not: Sağlık raporu ile meslekte çalışabilir belgesi alınması zorunludur.

E. ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ BULMA İMKÂN LARI

Bu alandan mezun olmuş elemanlar; gemi inşa sektörü içinde, devlete veya özel sektöre ait tersanelerde üretim, tasarım, montaj, bakım ve onarım alanlarında çalışabileceği gibi, kaldırma sistemleri, montaj işletmeleri, güç ve hareket iletimi, çelik yapı ve yat endüstrisi gibi geniş bir çalışma alanı bulurlar. Ülkemizde son yıllarda denizcilik faaliyetleri hızla artmıştır. İş bulma olanağı oldukça fazladır.

F. EĞİTİM VE KARIYER İMKÂN LARI

Gemi İnşa ve Gemi Yapımı bölümlerinden mezun olanlar, istedikleri takdirde ön lisans programına sınavsız geçiş yapabilirler. Ön lisans programlarını başarı ile bitirenler ÖSYM tarafından açılan Dikey Geçiş Sınavı'nda başarılı oldukları takdirde, Gemi İnşa Mühendisliği lisans programlarına dikey geçiş yapabilirler.

Ayrıca usta, ustabaşı, formen, şef vb. pozisyonlara yükselebilirler.

BENZER MESLEKLER: Gemi İnşa Teknikerliği, Metal İşleri Teknisyenliği